

Alapozó Kurzus

Próbalecke

A letölthető próbaleckét teljes terjedelmében a mindenkori szerzői jogi törvény védi, annak sokszorosítása, személyes célon kívüli vagy üzleti célú felhasználása, megosztása csak a szerző előzetes írásos engedélyével lehetséges.

Üdvözöllek a **GraFont Műhely** online Rajziskolájában!

Több, mint húsz éve végeztem rajztanárként a főiskolán, azóta sok-sok tanítványom volt már, kezdők és haladók egyaránt mindenféle korosztályból. Az utóbbi időben egyre több olyan emberrel találkoztam, akiben erősen él a vágy, hogy alkosson, valódi kreatív tevékenységet végezzen, jó minőségű grafikákat tudjon készíteni, de a negatív iskolai élmények vagy a képzés és gyakorlás hiánya miatt nem tudtak igazán ezzel foglalkozni. Ma már számtalan lehetőség van arra, hogy valaki rajzolást tanuljon, sok kiváló grafikai iskola létezik remek képzésekkel. Sajnos azonban sok olyan gyors sikert ígérő tanfolyam is akad, ahol nem grafikai alapokra építkeznek, hanem látványos, gyors sikert ígérnek valódi tudás és gyakorlás nélkül.

Mint oly sok más területnek, a rajzolásnak is vannak szabályai, vannak alapok, melyek nélkül nem lehet jó munkát végezni. Gondolj csak bele, hiába tudod szépen elzongorázni mondjuk a Boci boci tarkát vagy a Für Elise-t, mert megtanultad, hogy melyik billentyű után melyiket üsd le, mégsem fogsz tudni kottát olvasni, nem ismered a hangszeret és nem fogsz tudni más darabokat eljátszani önállóan, csak akkor, ha valaki előtte megmutatta, hogy hogyan kell. A zeneszerzésről pedig már ne is beszéljünk.

A valódi rajzolás nem a másolásról szól, hanem az önálló alkotásról, legyen szó akár a képzeleted vagy akár a valóság ábrázolásáról.

Nem attól fogsz tudni jól rajzolni, hogy lemásolod Angelina Jolie fotóját! Vajon, ha eléd ülne, akkor is le tudnád rajzolni?

Én nem ígérek gyors sikert.

Nem állítom, hogy ennyi vagy annyi hónap után ettől a tanfolyamtól megtanulsz rajzolni. Azt viszont megígérem, hogy ha megtanulod az

alapokat és elég időt szentelsz a gyakorlásnak, akkor egy új szemlélet alapján fogod nézni a látható valóságot, képes leszel a kreatív éned felélesztésére és jó alapot kaphatsz a továbbhaladásra. De ezért meg kell dolgoznod. Sok-sok órát kell foglalkoznod a rajzolással. Megismered majd a különböző technikák és eszközök közötti különbségeket, az alapvető törvényszerűségeket, az arányokat, a fényviszonyokat, ábrázolási módokat. Nem elég, hogy elolvasod a leckéket és elkészíted az azokban található feladatokat, rengeteget kell még gyakorolnod. Újra és újra le kell rajzolnod ugyanazt a beállítást, témát ahhoz, hogy jól sikerüljön.

Hegedülni se tanulsz meg egy hétvégi tanfolyamtól és egy idegen nyelvet sem tudsz anélkül elsajátítani, hogy ne tennél bele akár több száz órányi munkát. Miért gondolod, hogy a rajzolás más?

Ne ijedj meg, nem kell egyedül végig csinálnod, ott leszek melletted, akárcsak egy hagyományos tanfolyamon és segíték javítani a hibákat. Ha az elején még nem úgy sikerül, mint ahogy szeretnéd, ne add fel, **gyakorolj tovább!** Ne tekintsd tantárgyként a rajzolást, sokkal inkább kifejezőeszközként, alkotó tevékenységként. Ne törődj azzal, hogy mit mondtak rólad az iskolában a tanáraid, az osztálytársaid, meg tudsz tanulni rajzolni!

Fontos, hogy **hetente** – ha tudsz, akkor többször is – szánj rá **néhány órát** a gyakorlásra. Ne kezdőként tekints magadra, hanem egy új kezdetként nézz a lehetőségekre! **Bízz a szemedben, hamarosan a kezed is követni fogja!** Nem baj, ha az elején nem úgy sikerül, ahogy szeretnéd, hidd el, mindenki így kezdte, még akkor is, ha nem ismerik el. Használj ki minden pillanatot, figyeld a környezetet, a természet formáit! Mindig legyen nálad egy sima lapú füzet meg egy ceruza és firkálj! Készíts vázlatokat vagy csak gyakorold a ceruzavonásokat! Inspirálódj híres művészek alkotásaiból, vázlataiból!

Amikor alkotsz, törekedj a megfelelő körülményekre, legyen elég fény az alkotáshoz! Szerezz be jó minőségű eszközöket, persze nem kell a

legdrágábbat megvenned mindenből, egy közepes árfekvésű is megfelel. Az eszközöknél részletesen meg fogom mutatni, hogy mire lesz szükséged és javasolni is fogok eszközöket. Alakítsd úgy a körülményeidet, hogy amikor alkotsz, akkor lehetőleg ne zavarjon senki, legyen elég időd befejezni a munkát. Ha végeztél, akkor tárold olyan helyen a munkáidat, hogy ne sérüljenek, koszolódjanak. Minden munkád hátoldalára írd fel az aktuális dátumot, így a későbbiekben nyomon követheted a fejlődésed.

Ha elsőre nem úgy sikerül, mint ahogy szeretnéd, akkor se add fel, hidd el, a sok gyakorlás meghozza a gyümölcsét. Élvezd magát az utat is, ne csak a végeredmény számítson, hanem az alkotás folyamata is. Ahogyan majd haladsz előre, úgy az önbizalmad is nőni fog, hidd el! Legyél türelmes magaddal szemben, adj időt magadnak! Ha úgy érzed egy-egy lecke után, hogy még gyakorolni kell, akkor adj időt magadnak és gyakorolj, mielőtt tovább lépnél. Ez nem verseny, ne másokhoz, mások munkáihoz mérd magad, hanem saját magadhoz. Látni fogod a fejlődést.

Kreatív napokat kívánok és akkor alkotásra fel!

Kékesi Judit

Az Alapozó Rajziskolában elsősorban rajzolással foglalkozunk, megismerheted a különböző rajztechnikákat, kipróbáljuk a különböző rajzeszközöket. Megmutatom a különböző alapformákat, arányokat, vonalakat. Foglalkozunk a fényvel és az árnyékkal, tónusokkal. Megismerheted a színtan alapjait, a különböző színek hatását, ábrázolási módjait. Megnézzük miért fontos a kompozíció, a nézőpont. Egyszerű hétköznapi tárgyakat fogunk rajzolni és a tanfolyam vége felé megmutatom azt is, hogy hogyan tudod a munkáidat egyszerű kerettel ellátni.

Mire lesz szükség?

Grafit ceruza

A különböző általunk használt rajzeszközökről a következő részben lesz szó bővebben. Amíg a tanfolyam elején jársz, nem kell az összes eszközt beszerezned, ráérsz később is. Grafit ceruzából érdekesebb 2B feletti puhaságot használni (minél magasabb a B előtti szám, annál puhább), a HB-s ceruzát hagyjuk meg írásra.

Színes ceruza

Ebből, ha lehet, akkor ne a legkínaiabbat szerezd be, törekedj a minőségre az eszközeidnél is. A különböző kreatív boltokban akár 72 darabos készlet is kapható, nekünk egyelőre elég lesz a 12 darabos is.

Rajzszen

Többféle kapható, a préselt rúdtól a fa vagy műanyag foglalatúig. A préselt verziók jobban kézre állnak, illetve az oldaluk is jobban használható az alkotáshoz. Érdekesebb többféle vastagságút beszerezni, a vékonyabbakat az apró részletek rajzolásához, a vastagabbakat nagyobb összefüggő felületekhez.

Toll

Golyóstoll, töltőtoll, madártoll (nem viccelek), ecsettoll, filc, tus, különféle "mártogatós" tollak, mind jók erre a célra. Míg a ceruzával vagy szénrel készült rajzok "javíthatók", addig egy tollvonás ott marad a papíron, akár e helyén van,

akár nincs. Ne ijedj meg, hidd el, fontos része az alkotásnak ez az eszköz, hiszen egészen más jellegű munkákat tudsz ezzel készíteni. A következő részben mutatok példákat is. Első körben egy tűfilc, vagy egy egyszerűbb zselés toll is megteszi. A tollal készült munkákhoz kissé simább, több ragasztóanyagot tartalmazó papír kell, például a sima famentes rajzlap.

Radír

A radírt nemcsak a hibák vagy a felesleges vonalak eltüntetésére fogjuk használni, hanem a tónusozásnál is. Érdemes olyan radírt beszerezned, ami nem maszatol, puha. A hagyományos radír a keményebb ceruzavonásoknál lesz jó, én az "elefántosat" szoktam használni, de érdemes kísérletezni vele, hátha neked más válik be. A puhább ceruzával vagy szénrel készült munkákhoz az ún. monopol radírt vagy más néven gyurmaradírt fogjuk használni. Ez tényleg annyira puha, mint a gyurma és akár kis csücsköt is formázhatsz rajta apró felületekhez.

Papír

A kiválasztott papír minősége nagyban befolyásolja a kész munka minőségét. A grafit rajzoláshoz a hétköznapi famentes rajzlap is jó lesz, szénhez kissé rücskösebb pl. Ingres papír, vagy sima háztartási csomagolópapír kell. Teljesen sima papírt (pl. műszaki rajzlap) ne használj, mert a ceruza vagy szén részecskéi könnyebben leperegnek a papírról. Grafithoz és szénhez használhatsz színes (pl. halványsárga, szürke) papírt is, színes ceruzához inkább fehéret, mert az adja vissza az eredeti színeket. A legjobb méret az A/3-as vagy A/2-es, ezekre lehet kényelmesen rajzolni.

Rajztábla

A papírmérethez igazodva szükséged lesz rajztáblára is, már csak azért, hogy ne kelljen a konyhaasztalra ragasztanod vagy tűznöd a papírt, megelőzve a csúszkálást. Más funkciója is van, az enyhén döntött rajztábla kedvezőbb a szemnek, optimális esetben a látószög a táblával derékszöget zár be és a gerincet is kíméli.

Ragasztószalag

Ezzel rögzítheted a papírt a rajztáblához. Célszerű papírszalagot használni, mert eltávolítás után nem szakítja be a papír felületét. Használhatsz rajzszöveget is, ha az szimpatikusabb.

Egyszerűbb hétköznapi tárgyak

Mint például alma, hagyma, bögre, WC papír guriga stb.

Sok-sok lelkesedés és elszántság

Ezt nem kell magyaráznom.

A különböző eszközökről később még lesz szó részletesebben az egyes témáknál.

Nos ennyi bevezető után nézzük meg, hogy mit is lehet kezdetnek kihozni egy ceruzából és egy papírból!

Amire szükséged lesz: 2-3 fajta ceruza (pl. 2-4B), puha radír, A/3-as méretű rajzlap

Bemelegítés

Első lépésként szó szerint bemelegítünk, méghozzá a kéz izmait. Ha régóta nem rajzoltál, akkor bizony merevek lehetnek az izmaid a kezében és nem feltétlenül követik az agyad irányítását úgy, ahogyan szeretnéd. Én minden rajzolás előtt csinálok pár ujjgyakorlatot, javaslom te is tedd ezt minden alkalommal. Nem kell bonyolult dologra gondolni, a lényeg, hogy a kéz vérkeringése kicsit felpezsdüljön és oldódjon a kéz görcsössége. Zárd ökölbe a kezéd, majd nyújtsd ki az ujjaid, amennyire csak tudod! Ezt ismételd meg néhányszor! Most nyújtsd ki lazán az ujjaidat és rezegtesd őket, mintha zongoráznál! Ezt is csináld néhány másodpercig!

Vonalak

A vonal az egyik legegyszerűbb módja az ábrázolásnak. Bármilyen technikát választasz, a vonal segítségével alapot rajzolhatsz, de a tónusos képnek hangsúlyokat, is adhatsz. A jól alkalmazott vonalak végig vezetik a szemet a kép egyes részein, kiemelik az elkülönülő részeket, ugyanakkor a tónusok mellett textúrát vagy árnyékot is adnak. A vonalak minőségét nemcsak a ceruza puhasága, hanem a papír fajtája is befolyásolja. A következő gyakorlatokat lehetőség szerint különböző textúrájú papírokon próbáld ki, hogy lásd a különbséget. Ugyanaz a puhaságú ceruza erősebb textúrájú papíron puhább vonalakat eredményez, míg simább felületű papíron keményebbeket. A következő vonaltípusokat többfajta ceruzával rajzold meg, egymás mellé, hogy látszódjon a különbség. Először a keményebb ceruzával rajzold meg, majd haladj a puhább felé. A vonalak húzásakor figyelj a ceruzanyomásra is, erősebb nyomásnál sötétebbek lesznek a vonalak.

Egyenletes, folyamatos vonal állandó nyomással

Változó erősségű és vastagságú vonal

Változó tónusú vastag vonal, ami a ceruza oldalával készült.

Lágy futású vonal, könnyed ceruzafogással

Rövid, lendületes mozdulatokkal készült szaggatott vonal

Szálkás vonal, mely a ceruza ide-oda mozgatásával készült.

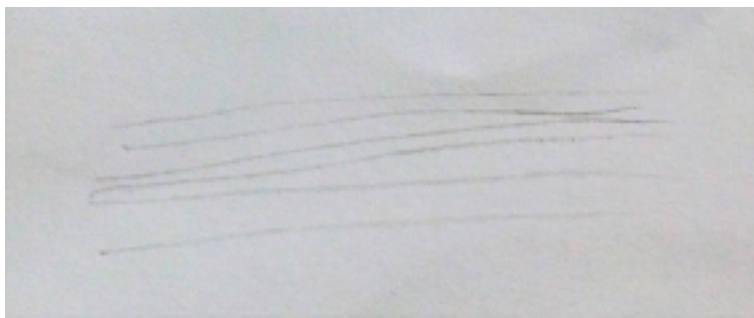
Most nézzünk néhány ceruzatechnikát!

Fogd a kezédbbe lazán a ceruzát! A rajzolásnál nagyon fontos a laza ceruzafogás, ha görcsösen fogod a ceruzát, akkor nem fogsz tudni szépen rajzolni.

Ezeket a technikákat gyakorold rendszeresen, így hamarabb rögzülnek.

1. Laza tartással készült vonalak, éppen csak hozzáérve a papírhoz

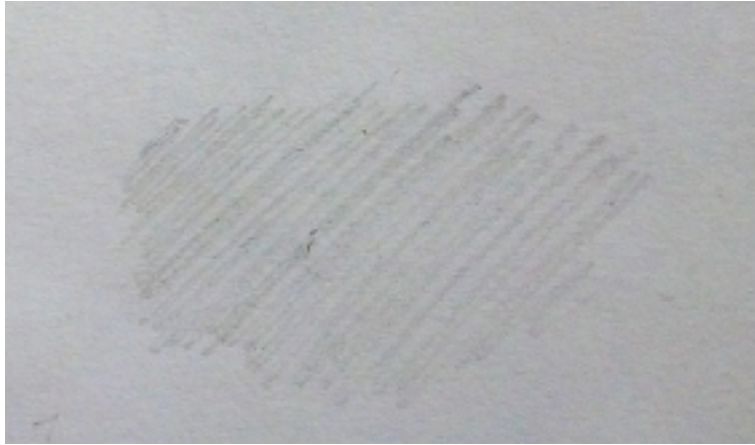
2. Erőteljes, határozottan meghúzott szögletes sötét vonal

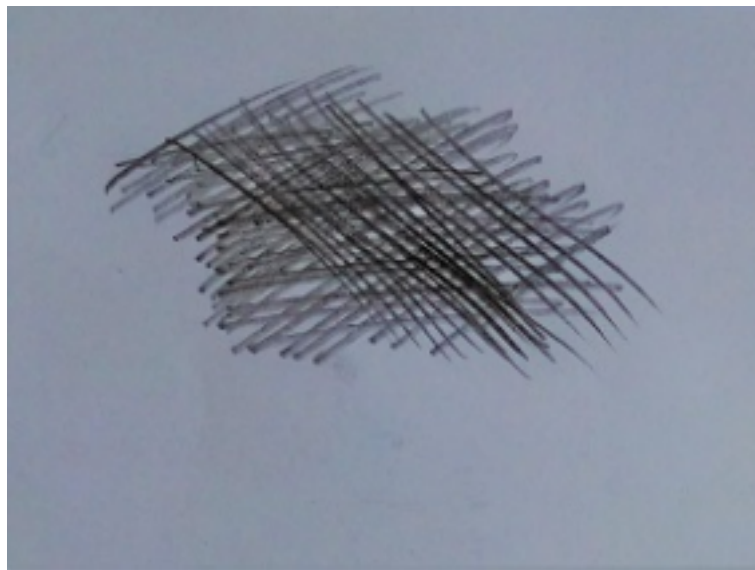
3. Közepes erősségű nyomással készült határozott, rövid vonalak

4. Laza tartással készült enyhe satírozás a ceruzahegy oldalával

5. Erősebb nyomással készült sűrű, határozott vonalkázás

Ezeket a technikákat nem árt időnként újra és újra elővenni, gyakorolni, próbálgatni.

Árnyékolási technikák

Mint a bevezetőben is írtam, a rajzolást nem lehet egyik hétvégéről a másikra megtanulni, hosszú hónapok, évek és sok-sok gyakorlás kell ahhoz, hogy arányos, szép, kidolgozott munkák szülessenek.

Egy rajz elkészítésekor a forma alakján kívül az árnyékolásnak is rendkívül nagy szerepe van, hiszen az adja vissza az ábrázolt tárgyak térbeliségét, anyagszerűségét. Az árnyékolásról (tónusozásról) részletesebben a következő leckében lesz szó, most csak azt nézzük meg, hogyan tudunk grafittal egyszerű árnyékolást készíteni. A következő 4 árnyékolást egy külön papíron gyakorold, a már megszokott módon többféle ceruzát és papírt kipróbálva. Ne sajnáld rá az időt, minél többet gyakorolsz, annál magabiztosabb leszel!

1. Szabálytalan vonalkázás

Csuklóból húzd a vonalakat tetszőleges irányokba. Minél több vonalat rajzolsz egymásra, a felület annál sötétebb lesz. Ennek egy verziója az ívelt vonalazás, ahol a vonalak ívei követik az ábrázolt tárgy alakját.

2. Pontozásos technika

A csuklódát támaszd a papírra majd erősen tartva a ceruzát pötytyöld be a felületet! A felület sötétítését a pontok sűrűn való elhelyezésével vagy a ceruza hegyére történő erősebb nyomással éred el. Esetleg váltogathatod a ceruzát is, a puhább ceruzával a sötétebb, a keményebbel a világosabb felületeket tudod tónusozni.

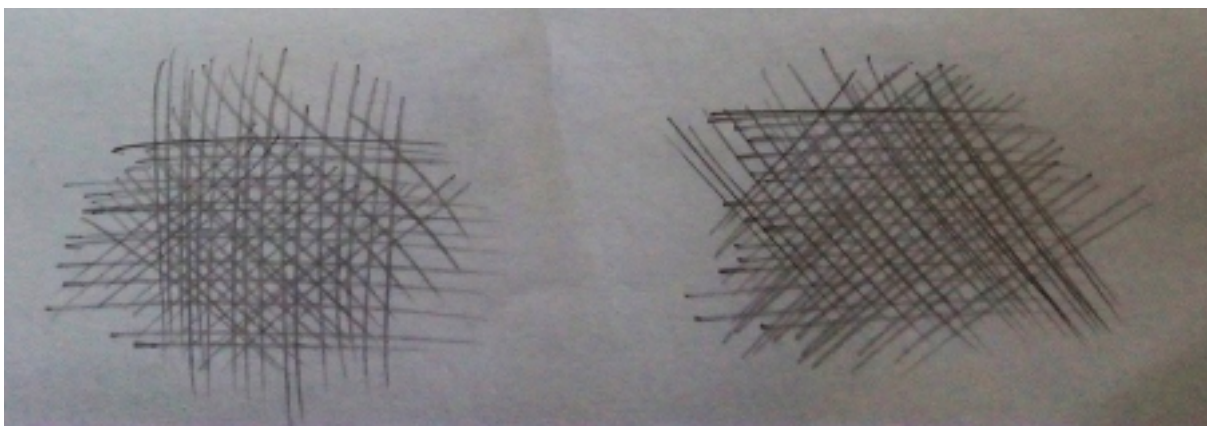
3. Satírozás

A kezed a levegőben legyen, a ceruzát kissé feljebb fogd (akár a végén is, mint egy krétát) amikor satírozol. Ennek az árnyékolásnak a lényege, hogy a vonalak sűrűn helyezkednek el, sokszor egymáson, ezáltal alakítva ki a sötétebb, illetve világosabb részeket.

4. Szabályos keresztvonalak

Nagyjából ugyanolyan távolságra elhelyezkedő, több irányú vonalak alakítják ki a felületet. Lehet 2, 3 vagy 4 irányú. értelemszerűen minél több irányú vonalat használunk, a felület annál sötétebb lesz. Ennél a technikánál is lehet a ceruzák váltogatásával sötétíteni, illetve világosítani a felületet.

Ha kedvet kaptál az otthoni rajztanuláshoz, akkor a lecke folytatásáért jelentkezz az **GraFont Műhely** [Alapozó kurzusára!](#)